

Vlaanderen
is landbouw & visserij

PRAKTIJKGIDS GEWASBESCHERMING

MODULE IPM SIERTEELT

DEPARTEMENT
LANDBOUW & VISSERIJ

WWW.VLAANDEREN.BE/LANDBOUW

PRAKTIJKGIDS

GEWASBESCHERMING

**Katern geïntegreerde gewasbescherming
(IPM) sierteelt
18.04.2019**

Colofon

Samenstelling
Departement Landbouw en Visserij

Auteurs
Voornaam + Naam,

Lectoren
Voornaam + Naam,

Verantwoordelijke uitgever
Jules Van Liefferinge, Secretaris-generaal

Depotnummer
D/xxxx/xxxx/xxx

Lay-out
Departement Landbouw en Visserij

INLEIDING

Een geïntegreerde bestrijding (ook IPM, Integrated Pest Management genoemd) gebruikt de verschillende bestrijdingssystemen binnen één afgewogen geheel. Een rationeel, gericht gebruik van selectieve chemische gewasbeschermingsmiddelen is pas de laatste stap in een hele ketting van (preventieve) teelt- en bestrijdingsmaatregelen, waarbinnen ook biologische technieken hun plaats hebben. De gebruikte chemische middelen zijn bij voorkeur selectief en weinig persistent, zodat ze het ecosysteem zo weinig mogelijk schade toebrengen en waarbij de natuurlijke vijanden van de parasieten hun werk kunnen doen. Centraal bij de geïntegreerde gewasbescherming staat dezelfde gedachte als bij de geleide bestrijding: pas als de schade zo groot dreigt te worden dat u financieel verlies zou lijden, grijpt u in. Bij de geleide bestrijding wordt de beslissing om in te grijpen, gestuurd door een waarschuwingssysteem. Er wordt ingegrepen met chemische gewasbeschermingsmiddelen op het beste moment. In de geïntegreerde bestrijding wordt de beslissing nog meer gebaseerd op perceelsgebonden waarnemingen. Waar mogelijk kiest u voor bestrijdingsmethoden zonder chemische middelen. IPM beschikt over heel wat alternatieve bestrijdingstechnieken. Indien deze ontoereikend zijn, gebruikt u chemische gewasbeschermingsmiddelen. Bij de keuze van de gewasbeschermingsmiddelen houdt u rekening met de volgende criteria en kiest u bij voorkeur:

- de minst schadelijke middelen voor de mens;
- selectieve gewasbeschermingsmiddelen die de natuurlijke vijanden sparen;
- specifieke gewasbeschermingsmiddelen die alleen het te bestrijden organisme treffen;
- weinig persistente middelen;
- middelen zonder risico voor verontreiniging van oppervlakte- en/of grondwater;
- middelen waarvan recente informatie met betrekking tot neveneffecten beschikbaar is.

IPM biedt heel wat mogelijkheden voor een meer duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. De Europese Unie heeft deze bestrijdingsstrategie opgenomen in de richtlijn 2009/128 voor een duurzaam gebruik van pesticiden. Alle professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen moeten, met ingang van 1 januari 2014, de principes van IPM toepassen. De officiële definitie van IPM in het kader van deze richtlijn luidt als volgt:

“geïntegreerde gewasbescherming”: de zorgvuldige afweging van alle beschikbare gewasbeschermingsmethoden, gevolgd door de integratie van passende maatregelen die de ontwikkeling van populaties van schadelijke organismen tegengaan, het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en andere vormen van interventie tot economisch en ecologisch verantwoorde niveaus beperkt houden en het risico voor de gezondheid van de mens en voor het milieu tot een minimum beperken. Bij de geïntegreerde gewasbescherming ligt de nadruk op de groei van gezonde gewassen, waarbij de landbouwecosystemen zo weinig mogelijk worden verstoord en natuurlijke plaagbestrijding wordt aangemoedigd.

De 8 algemene beginselen van IPM worden als volgt bepaald in de richtlijn.

1. De voorkoming en/of vernietiging van schadelijke organismen moet worden verwezenlijkt of in de hand gewerkt door onder meer en met name door:
 - gewasrotatie;
 - gebruik van adequate teelttechnieken (bijvoorbeeld valse-zaaibedtechniek, zaaitijd en – dichtheid, onderzaaien, conserverende bodembewerking, snoeien en direct inzaaien);
 - gebruik, waar passend, van resistente/tolerante cultivars en standaard/gecertificeerd zaai- en plantgoed;
 - gebruik van evenwichtige bemesting, kalkbemesting en irrigatie-/drainagepraktijken;
 - het voorkomen van de verspreiding van schadelijke organismen door middel van hygiënemaatregelen (bijvoorbeeld door regelmatige reiniging van machines en apparatuur);
 - bescherming en bevordering van belangrijke nuttige organismen, bijvoorbeeld door adequate beheersmaatregelen of het gebruik van ecologische infrastructuur in en buiten de productiegebieden.
2. Schadelijke organismen worden gemonitord met passende methoden en instrumenten, indien beschikbaar. Tot deze instrumenten behoren, waar mogelijk, veldobservaties en wetenschappelijk verantwoorde waarschuwings-, voorspellings- en vroegdiagnosesystemen, alsmede het ter harte nemen van advies van gekwalificeerde beroepsadviseurs.
3. Op grond van de resultaten van de monitoring moet de professionele gebruiker besluiten of en wanneer hij beheersmaatregelen treft. Strenge en wetenschappelijk verantwoorde drempelwaarden zijn essentiële componenten bij de besluitvorming. Waar mogelijk moet vóór de behandeling van schadelijke organismen rekening worden gehouden met voor de regio, specifieke gebieden, gewassen en bijzondere klimatologische omstandigheden vastgestelde drempelwaarden.
4. Duurzame biologische, fysische en andere niet-chemische methoden verdienen de voorkeur boven chemische methoden indien hiermee de schadelijke organismen op bevredigende wijze worden bestreden.
5. De gebruikte pesticiden moeten zo doelgericht mogelijk zijn en zo min mogelijk neveneffecten hebben voor de menselijke gezondheid, niet doelwitorganismen en het milieu.
6. De professionele gebruiker moet het gebruik van pesticiden en andere vormen van ingrijpen beperken tot een noodzakelijk niveau, bijvoorbeeld door kleinere doses, een lagere toepassingsfrequentie of gedeeltelijke toepassingen, op grond van de overweging dat het risico voor de gewassen aanvaardbaar is en de pesticiden de kans op resistentie van de populatie schadelijke organismen niet verhogen.
7. Wanneer het risico op resistentie tegen een beheersmaatregel bekend is en wanneer het niveau van schadelijke organismen dusdanig is dat meerdere toepassingen van pesticiden op de gewassen noodzakelijk zijn, moeten de beschikbare strategieën ter voorkoming van resistentie worden uitgevoerd om de werking van de producten te behouden. Dit kan het gebruik van diverse pesticiden met verschillende werking inhouden.
8. Op basis van de registers over het gebruik van pesticiden en van de monitoring van schadelijke organismen moet de professionele gebruiker zich een oordeel vormen over het succes van de toegepaste beheersmaatregelen.

RICHTLIJNEN IPM SIERTEELT

De 8 algemene beginselen werden gebruikt als basis om richtlijnen voor de sierteelt op te stellen. Hierbij werd rekening gehouden met de complexiteit van de sierteelt. Zo werd onderscheid gemaakt tussen binnen- en buitenteelt, al of niet grondgebonden. Bijgevolg zullen niet alle richtlijnen op ieder bedrijf toepasbaar zijn.

De richtlijnen zijn een minimum om te voldoen aan IPM. Om te voldoen aan de toepassing van IPM moeten de maatregelen die hieronder opgesomd zijn nageleefd worden.

1 VOORKOM IN PLAATS VAN TE GENEZEN

Om de noodzaak voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zo laag mogelijk te houden, kan u van bij de start al een aantal preventieve maatregelen nemen. De verschillende preventieve maatregelen worden hier kort opgesomd en toegelicht.

1.1 GEWASROTATIE

Voor zover grondgebruik geen beperking is, zijn monoculturen af te raden. Zo kunt u gewassen die gevoelig zijn voor grondgebonden parasieten afwisselen met gewassen die er niet gevoelig voor zijn. Voorbeelden van dergelijke parasieten zijn: Verticillium, Phytophthora, worteltesieaaltje, Rhizoctonia, Fusarium, Cylindrocladium buxicola... Een gewasrotatie is meer dan het afwisselen tussen plantenfamilies en – soorten. Het bijhouden van een teeltplan op perceelsniveau is hierbij aangewezen.

1.2 GEBRUIK VAN AANGEPASTE TEELTTECHNIEKEN

Bepaalde teelttechnieken kunnen bijdragen tot een verantwoord en beperkt gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Volgende technieken zijn mogelijk:

- inzaai van groenbedekkers tegen ziekten en plagen; bv. door de zaai van bepaalde Tagetes tegen het worteltesieaaltje;
- verhogen van de biodiversiteit en aanleggen van ecologische structuren als reservoir voor nuttige organismen. Het garanderen van de biodiversiteit en het beschermen van de natuurlijke vijanden op en rond het bedrijf is een belangrijke pijler in de geïntegreerde bestrijding. Meer over deze maatregelen vindt u in bijlage 1;
- zorgen voor een goede waterhuishouding door bv. drainage, breken van storende grondlagen, stuctuurbevorderende maatregelen...;
- aanleggen van een vals zaaibed om de onkruiddruk te verminderen;
- pleksgewijze of gelokaliseerde behandeling i.p.v. een volleveldsbehandeling;
- zaaizaadbehandeling;

- rijenbehandeling; GPS kan hierbij een hulpmiddel zijn;
- verminderen van de bodemerrosie. Respecteer hierbij de geldende maatregelen. Meer info over het globaal erosiebestrijdingsplan tot 2018 vindt u op www.vlaanderen.be/landbouw/randvoorwaarden.

Afbeelding 1 Tagetes ter bestrijding van het wortellesiaaltje

Afbeelding 2 Bloemenrand

1.3 GEZOND UITGANGSMATERIAAL

Het telen van gezonde planten start reeds bij de keuze van uw gewas. Voor sommige planten zijn cultivars beschikbaar die resistent of tolerant zijn tegen bepaalde ziekten of plagen. Zo bestaan er chrysanten cultivars die weinig of niet gevoelig zijn voor Japanse roest; is er in de buxus cultivars er een gradatie in vatbaarheid voor *Cylindrocladium buxicola*. Opteer bij de aankoop van zaai- of plantgoed - indien beschikbaar - voor materiaal met een fyto-sanitair label of certificaat. Controleer steeds het binnenkomend materiaal op de aanwezigheid van schadeverwerkers.

1.4 EVENWICHTIGE BEMESTING EN WATERHUISHOUDING

Een optimale teelt, met de grootste kans op gezonde planten, kan men maar bereiken door een optimale bemesting, watergifte en afwatering na te streven. Planten die verzwakt zijn of onder stress staan, zijn veel vatbaarder voor ziekten en plagen. De optimalisatie van de bodemvruchtbaarheid moet gebeuren op basis van analyses van de bodem, substraat of irrigatiewater. Dit dient zeker te gebeuren bij de aanleg of heraanleg van een perceel en vervolgens om de 3-5 jaar. Voor substraatteelten moet de bemesting aangepast zijn in functie van de plantbehoefte en de voedingstoestand van het substraat. Dit laatste kan geleverd worden door de

4 CHEMISCHE BESTRIJDINGSMETHODEN ALS LAATSTE OPTIE

Biologische, mechanische, of fysische bestrijding verdient de voorkeur boven chemische bestrijding. Het toepassen van deze alternatieve bestrijdingsmethoden hangt af van de specifieke eigenschappen van uw bedrijf (grootte, assortiment, beschikbare arbeidskracht,...), de kostprijs en de efficiëntie van de toepassing. Het spreekt vanzelf dat door het combineren van verschillende technieken het totale verbruik van chemische middelen kan gereduceerd worden.

- Alternatieve onkruidbestrijding
 - In een teelt op rijen in vollegrond kunnen heel wat fysische (heetwatermethode, stomen, branden) en mechanische methoden (schoffel- en borstelmachines, torsiewieders, wiedzarkers, vingerwieders, aanaarders) toegepast worden. Deze technieken zijn het meest effectief tegen kleine onkruiden en bij vlug opdrogende omstandigheden.
 - In de laanboomteelt kan het herbicidegebruik sterk terug gedrongen worden door de inzaai van bodembedekkers tussen de plantenrijen, zoals laaggroeiende klaver en gras.
 - In de containerteelt kunnen de potten afgedekt worden met in de handel beschikbare organische materialen op basis van stro, hennep, aardappelschillen, papier...
 - In stekbedden kan de grond afgedekt worden met biodegradeerbare plastic.

Afbeelding 7 Biodegradeerbare plastic op stekbed

Afbeelding 8 Aanbrengen van een mulchlaag na het oppotten van containers

- Alternatieve plaag- en ziektebestrijding
 - In de handel bestaan er nu al heel wat biopreparaten op basis van plantenextracten, bacteriën, schimmels en natuurlijke oliën. Het voordeel van deze middelen is dat hun toepassingswijze niet of weinig verschilt van deze van chemische gewasbeschermingsmiddelen. De stap naar het gebruik van bio-preparaten is dan ook vrij gemakkelijk. Informeer u vooraf toch voldoende over de eigenschappen van een preparaat, zoals werkingswijze, efficiëntie en toxiciteit voor het gewas, de natuurlijke vijanden, de mens en het milieu.
 - In teelten onder bescherming zijn er heel wat mogelijkheden met biologische bestrijders:
 - sluipwespen tegen witte vlieg, blad- en wolluis, rupsen en mineervlieg;
 - roofmijten tegen witte vlieg, spint, weekhuidmijt, trips en varenrouwmug;
 - roofwants tegen witte vlieg, spint en trips;
 - kever (bv. o.l.h. bestje) tegen witte vlieg, blad- en wolluis, trips en varenrouwmug;
 - galmug tegen bladluis en spint;
 - gaasvlieg en zweefvlieg tegen bladluis;
 - aaltje tegen rups, trips, slak, gegroefde lapsnuitkever en varenrouwmug.

Afbeelding 9 Larve van het OLH-beestje als natuurlijke vijand van bladluizen

- Het toepassen van biologische bestrijders is wellicht de moeilijkste gewasbeschermingstechniek omdat u met heel veel zaken rekening moet houden opdat de methode succesvol is, o.a. met:
 - de omgevingsfactoren die nodig zijn opdat de biologische bestrijder optimaal functioneert in uw gewas;
 - de verschillende plagen die voorkomen in uw gewas;
 - de beschikbaarheid van selectieve middelen of alternatieve methodes om de plagen die u niet biologisch bestrijdt onder controle te houden;
 - de beschikbaarheid van selectieve middelen die u eventueel kan gebruiken voor een correctiebehandeling;
 - de nawerking van de toegepaste middelen.

- In de vollegrondsteelten is de inzet van biologische bestrijders beperkt tot het lieveheersbeestje en het aaltje. De aanwezigheid van de in de natuur voorkomende bestrijders kan wel bevorderd worden door biodiversiteit verhogende maatregelen (zie bijlage 1).

- Ook een aantal fysische methoden kunnen een belangrijke bijdrage leveren tot een minder gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen:
 - vanglampen, vanglinten en vallen voor het wegvangen van insecten;
 - ontsmetting van het recirculatiewater via een langzame zandfilter of UV-ontsmetter;
 - warmtebehandeling van vermeerderingsmateriaal tegen o.a. insecten, aaltjes, schimmels;
 - gebruik van insectengaas om de invlieg van schadelijke insecten naar het gewas te verhinderen.

Afbeelding 10 Geel vanglint voor vliegende insecten (bron: Proefcentrum voor Sierteelt)

5 EEN EFFICIËNTE BESTRIJDING MET ZO WEINIG MOGELIJK NEVENEFFECTEN

Het middel dat u kiest moet goed werken (EFFICIENT) tegen de schadeverwekker die men beoogt (SELECTIEF). Bovendien moet het middel veilig zijn voor het gewas (geen FYTOTOXICITEIT), voor de nuttigen (minimale NEVENEFFECTEN), voor u en de medewerkers (minimaal RISICO) en voor het milieu (minimaal IMPACT). Er zijn dus heel wat factoren die uw productkeuze bepalen.

- Selectiviteit en efficiëntie

Bij de productkeuze streeft u naar een middel dat zoveel als mogelijk enkel schadelijk is voor de schadeverwekker die u wilt bestrijden. Kennis van de schadeverwekker (o.a. levenscyclus) en de werkingwijze van het middel is hierbij cruciaal. De bestrijding werkt het best wanneer de schadeverwekker zich in zijn gevoeligste stadium bevindt. Zo werken de meeste rupsenmiddelen het best tegen jonge rupsen; de meeste middelen tegen dop- en schildluizen het best tegen jonge nog bewegende larven,...

- Fytotoxiciteit

Daar de veiligheid van een product tijdens de erkenningsprocedure slechts op een beperkt aantal gewassen wordt geëvalueerd, ligt een grote verantwoordelijkheid bij u als sierteler. Om u hierbij te helpen voert het PCS jaarlijks extra gewasveiligheidsproeven uit op een groot assortiment gewassen. PCS-leden kunnen die resultaten raadplegen op 'Fytotoxweb' (www.pcsierteelt.be > Extra Bronnen)

- Minimale neveneffecten

U hebt er alle belang bij de nuttigen die van nature voorkomen op uw bedrijf en de biologische bestrijders die u inzet, zoveel mogelijk te sparen. De middelen die u gebruikt tegen de schadeverwekkers moeten zoveel als mogelijk de nuttigen sparen. Door het PCS worden jaarlijks 2 posters 'Erkende middelen in de sierteelt' uitgegeven waarop gegevens vermeld staan over de selectiviteit van de

gebruikte middelen t.o.v. nuttigen in de sierteelt onder bescherming en in volle grond . Ook de VMS Mind-score (Vlaams Milieuplan Sierteelt) houdt rekening met deze selectiviteit: <http://www.vms-vzw.be>

- Minimale risico's en impact

Het is aangewezen om, indien mogelijk, te kiezen voor een product met het kleinste risico voor de gezondheid en het kleinste impact op het milieu. Ook hier is de VMS Mind-score een bruikbaar instrument. Naast de productkeuze zijn er nog maatregelen die u kunt en moet nemen om het risico voor de mens en de impact op het milieu te minimaliseren.

- Bereken vooraf de exacte hoeveelheid spuitoplossing om restanten te vermijden.
- Vermijd puntvervuiling door het spuittoestel niet te vullen op een verharde oppervlakte tenzij er speciale opvang voor lekken, morsen en overlopen van het spuittoestel voorzien is.
- Vermijd morsen en gooi geen zegels van verpakking op de grond, spoel deze samen met de lege verpakking.
- Gebruik in functie van de weersomstandigheden de gepaste driftreducerende doppen of andere driftreducerende maatregelen.
- Respecteer 1 m spuitvrije bufferzone langs oppervlakte water (uitgez. 3 m voor bomgaardspuit).
- Vermijd te spuiten bij teveel wind.
- Respecteer de op het etiket vermelde bufferzones .
- Verdun spuitresten na de behandeling en spuit ze uit op het behandelde perceel aan verhoogde snelheid.
- Indien mogelijk reinig het spuittoestel volledig op het veld of op verharde oppervlakte voorzien van opvang en recyclage van restwater op het bedrijf.
- Reinig de verpakkingen, inclusief de zegels, sla ze apart en droog op en lever ze in bij AgriRecover.
- Gebruik enkel een gekeurd spuittoestel conform de wetgeving (www.ilvo.vlaanderen.be/keuringspuittoestellen).
- Doe aan stockbeheer van de bestrijdingsmiddelen door registratie van in en uit, apart bewaren van niet meer bruikbare producten en een ordentelijke schikking van de producten per soort (insecticiden, fungiciden...).

6 GEBRUIK VAN BESTRIJDINGSMIDDELEN BEPERKEN TOT EEN NOODZAKELIJK NIVEAU

De efficiëntie van uw behandeling aan de erkende dosis kan verhoogd worden door uw spuittechniek aan te passen. Zo kan luchtondersteuning, het gebruik van verticale spuitbomen of een spuitrobot, of het toevoegen van een uitvloeier de efficiëntie van uw behandeling verhogen. Ook de klimatologische omstandigheden waarbij u een bespuiting uitvoert zijn van belang, deze zijn afhankelijk van o.a. het gekozen product (systemisch of contact), de schadeverwekker (in of op het gewas), het gewas (dicht of open structuur) en uw teeltsysteem (rijen, bedden). U kunt het verbruik van chemische

Handelsmiddel	Werkzame stof	(1) Erkenningsgetal	(2) Resistentie-groep (IRAC-coder)	(3) NEVENEFFECTEN OP NUTTIGEN						(4) DOSERING PRODUCT / 100 L WATER						
				Schuwings- duurte (Ecarusal)	Schuwings- duurte (Ecarusal)	Nawerking (in dagen of weken)	Rooflijten (Phyto- senus)	Nawerking (in dagen of weken)	Bladluis	Kevers (VARI)	Mineermot	Mineervlieg	Rups/Minder	Spruit	Trips	
Actara	25% thiamethoxam	B inh	4A	?	?	?	?	?	>2w	10 g						
Admiral	100 g/l pyriproxyfen	B	7C	4	1	?	?	?	?							
Apollis*	500 g/l clofentezin	S	10A	1	1	-	-	-	-					40 ml		
Baythroid EC 050	50 g/l cyfluthrin	S	3A	4	4	->8w	->8w	->8w	->8w	50 ml		50 ml		50 ml		
Bio 1020	2% Metarhizium anisopliae	A	geen	?	?	?	?	?	?		0,5 kg/m ² lgr					
Bio-Pyretrex	255 g/l piperosynbutoxide & 20 g/l pyrethrin	S	7 & 3A	2	4	2w	4	4	1w	500 ml	500 ml			500 ml		
Botangard 22 WP	22% Beauveria bassiana	B inh		?	?	?	?	?	?							
Colpso	480 g/l thiacloprid	B	4A	3	2	?	?	?	?	25 ml						
Coscede DC	100 g/l thiacloprid	S	15	1	1	-	-	-	-					44 ml	100 ml	
Conflair 200 SL*	200 g/l imidacloprid	S	4A	3	4	?	?	?	?	50 ml						
Decis EC 2,5*	25 g/l deltamethrin	S	3A	4	4	->8w	->8w	->8w	->8w	120 ml			120 ml	120 ml		120 ml
Dimilin SC 48	480 g/l diflubenzuron	S	15	1	1	-	-	-	-					6 - 60 ml VAR		
Envior	240 g/l spinetoram	S	22	?	?	?	?	?	?		25 ml	40 ml				40 ml BLOK
Floramit 240 SC	240 g/l bifenthrin	S	UN	1	1	-	-	-	-							40 ml
Gazelle*	20% acetamiprid	S	4A	3	4	2w	?	?	?	25 g						
Karate Zeon*	100 g/l lambda-cyhalothrin	S	3A	4	4	->8w	->8w	->8w	->8w	10 ml	7,5 - 10 ml VAR			7,5 ml		
Masal 20 WP	20% tebufenozat	S	21A	1	2	5d	4	4	?							50 g
Mesuro SC 500	500 g/l methiocarb	S ich	1A	4	4	->8w	->8w	->8w	->8w							150 ml
Milbeknock	9,3 g/l milbemectine	S of B	6	?	?	?	?	?	?			100 ml				50 ml
Mimic	240 g/l tebufenozide	S	18	1	1	-	-	-	-					50 ml		
Miscarum	10% hexachloran	C														50 - 60 ml

Afbeelding 12 : Poster 'Erkende middelen in de sierteelt' van het PCS met de verschillende resistentiegroepen (Proefcentrum voor Sierteelt)

8 REGISTRATIE

In het kader van de sectorgids primaire plantaardige productie (FAVV) moeten alle bestrijdingen genoteerd worden. Hierbij dient u de naam van het product, het gewas, de plaats en de dosis te vermelden. Dit register moet 3 jaar bewaard worden.

Het is aangewezen om ook de monitoringsmethode, de niet chemische gewasbescherming en het resultaat van de bestrijding te registreren.

9 CHECKLIST IPM-RICHTLIJNEN

Om na te gaan of de professionele gebruiker van gewasbeschermingsmiddelen voldoet aan de toepassing van de richtlijnen, werd een checklist opgesteld waarbij snel nagegaan kan worden of er voldoende inspanningen geleverd werden.

De algemene "Praktijkids, checklist IPM-richtlijnen" kan geraadpleegd worden via: <https://lv.vlaanderen.be/nl/plant/gewasbescherming/praktijkids-gewasbescherming>

10 AFBEELDINGENLIJST

Afbeelding 1 Tagetes ter bestrijding van het wortellesieaaltje	10
Afbeelding 2 Bloemenrand.....	10
Afbeelding 3 Feromoonval voor de detectie van de plakker(bron: Proefcentrum voor Sierteelt).12	
Afbeelding 4 W&W-systeem in de boomkwekerij, tuinaanleg en groenvoorziening (bron: Proefcentrum voor Sierteelt)	13

Afbeelding 5 Waarnemen met een loupe (bron: Proefcentrum voor Sierteelt).....13
Afbeelding 6 Bijwonen van demoproeven IPM.....13
Afbeelding 7 Biodegradeerbare plastic op stekbed.....15
Afbeelding 8 Aanbrengen van een mulchlaag na het oppotten van containers.....16
Afbeelding 9 Larve van het OHL-beestje als natuurlijke vijand van bladluizen17
Afbeelding 10 Geel vanglint voor vliegende insecten (bron: Proefcentrum voor Sierteelt).....18
Afbeelding 11 Sproeiapparaat met verticale sproeiarmen voor de bestrijding van dopluizen 20
Afbeelding 12 Poster 'Erkende middelen in de sierteelt' van het PCS met de verschillende resistentiegroepen (bron: Proefcentrum voor Sierteelt).....21

